

Wstęp	9
1. NOWE UWARUNKOWANIA I PROCESY KSZTAŁTUJĄCE PRZESTRZENNE ZAGOSPODAROWANIE	15
1.1. Historyczne uwarunkowania współczesnego przestrzennego zagospodarowania kraju	16
1.2. Uwarunkowania wewnętrzne związane z modernizacją społeczeństwa i przekształceniami gospodarki	20
1.3. Uwarunkowania zewnętrzne związane z procesami integracji europejskiej i globalizacją	21
2. CHARAKTERYSTYKA PODSTAWOWYCH ELEMENTÓW PRZESTRZENI PRZYRODNICZEJ	23
2.1. Stan środowiska przyrodniczego a koncepcja zrównoważonego i trwałego rozwoju	23
2.2. Międzynarodowa współpraca w dziedzinie zrównoważonego i trwałego rozwoju	26
2.3. Użytkowanie ziemi	28
2.4. Najważniejsze elementy polskiej przestrzeni przyrodniczej	31
2.4.1. Pokrywa glebowa	31
2.4.2. Zasoby wodne	32
2.4.3. Zasoby leśne	36
2.5. Zagrożenia środowiska	40
2.5.1. Pozyskiwanie surowców mineralnych	40
2.5.2. Produkcja odpadów oraz ich wykorzystywanie	42
2.5.3. Hałas	43
2.6. Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu	45
2.6.1. Ochrona różnorodności biologicznej	45
2.6.2. Ochrona prawna	45
2.6.3. Sieć Natura 2000	48
2.6.4. Ochrona krajobrazu	49
2.7. Silne i słabe strony polskiej przestrzeni przyrodniczej	49
2.8. Alokacja środków UE na ochronę środowiska	50

3. CHARAKTERYSTYKA PODSTAWOWYCH ELEMENTÓW ZRÓŻNICOWAŃ SPOŁECZNYCH	51
3.1. Podstawowe zróżnicowania demograficzne: stan, dynamika i struktura biologiczna ludności	51
3.2. Migracje i ich rola w kształtowaniu systemu osadniczego	54
3.3. Zmiany rozmieszczenia ludności: procesy depopulacji i koncentracji oraz ich konsekwencje	56
3.4. Zmiany w strukturze rodzin i gospodarstw domowych	62
3.5. Jakość kapitału ludzkiego i społecznego	63
3.6. Kształtowanie się nowej struktury społecznej. Zróżnicowania narodowe i etniczne	65
3.7. Zmiany na rynku pracy i problem bezrobocia. Źródła utrzymania i dochody ludności	67
3.8. Prognozy zmian liczby, struktury i rozmieszczenia ludności	72
4. ZRÓŻNICOWANIA PRZESTRZENNE INFRASTRUKTURY	75
4.1. Infrastruktura transportowa	75
4.1.1. Infrastruktura drogowa	78
4.1.2. Infrastruktura kolejowa	85
4.1.3. Infrastruktura lotnicza	88
4.1.4. Infrastruktura żegluga	89
4.2. Infrastruktura telekomunikacji i łączności	91
4.3. Infrastruktura techniczna	92
4.4. Zasoby i warunki mieszkaniowe ludności	99
4.5. Alokacja środków UE na rozwój infrastruktury transportowej	105
4.6. Infrastruktura militarna	106
5. ZRÓŻNICOWANIA PRZESTRZENNE GOSPODARKI W UJĘCIU SEKTOROWYM	107
5.1. Zróżnicowania przestrzenne Produktu Krajowego Brutto	107
5.2. Współczesne problemy przekształceń rolnictwa	113
5.3. Współczesne problemy przekształceń przestrzennych przemysłu	118
5.4. Struktura przestrzenna usług rynkowych i nierynkowych ze szczególnym uwzględnieniem handlu wewnętrznego i turystyki	122
5.5. Zróżnicowania przestrzenne powiązań ekonomicznych z zagranicą	130
5.5.1. Powiązania ekonomiczne	130
5.5.2. Powiązania społeczne	134
5.5.3. Ruch graniczny	136
6. CHARAKTERYSTYKA I PROBLEMY PRZESTRZENNEGO ROZWOJU MIAST I AGLOMERACJI	137
6.1. Kształtowanie się systemu osadniczego Polski i jego miejsce w systemie europejskim	138
6.2. Miasta polskie w warunkach gospodarki rynkowej	142

6.3. Rozwój funkcji metropolitalnych	143
6.4. Przekształcenia struktury przestrzennej miast i aglomeracji	144
6.4.1. Procesy suburbanizacji oraz rozpraszania zabudowy	145
6.4.2. Problemy demograficzne i polaryzacja społeczeństwa miejskiego	147
6.4.3. Problemy transportu na obszarach miejskich	149
7. CHARAKTERYSTYKA I PROBLEMY ROZWOJU PRZESTRZENNEGO OBSZARÓW WIEJSKICH	151
7.1. Zróżnicowanie struktury funkcjonalnej obszarów wiejskich	151
7.2. Współczesne procesy w osadnictwie wiejskim i urbanizacja wsi	153
7.3. Ludność wiejska	156
7.4. Rozwój pozarolniczej działalności gospodarczej	158
8. WSPÓŁCZESNE WYZWANIA DLA POLITYKI REGIONALNEJ	161
8.1. Kształtowanie się nowej struktury zróżnicowań regionalnych	164
8.2. Plany zagospodarowania przestrzennego województw	167
8.3. Europejska Perspektywa Rozwoju Przestrzennego i inne dokumenty unijne	169
8.4. Współpraca transgraniczna i regionalna	170
8.5. Obszary problemowe	174
9. NOWE ELEMENTY KSZTAŁTUJĄCE STRUKTURĘ PRZESTRZENNĄ KRAJU	181
BIBLIOGRAFIA	189
STRESZCZENIE	199
SPIS TABEL	203
SPIS RYCIN	205